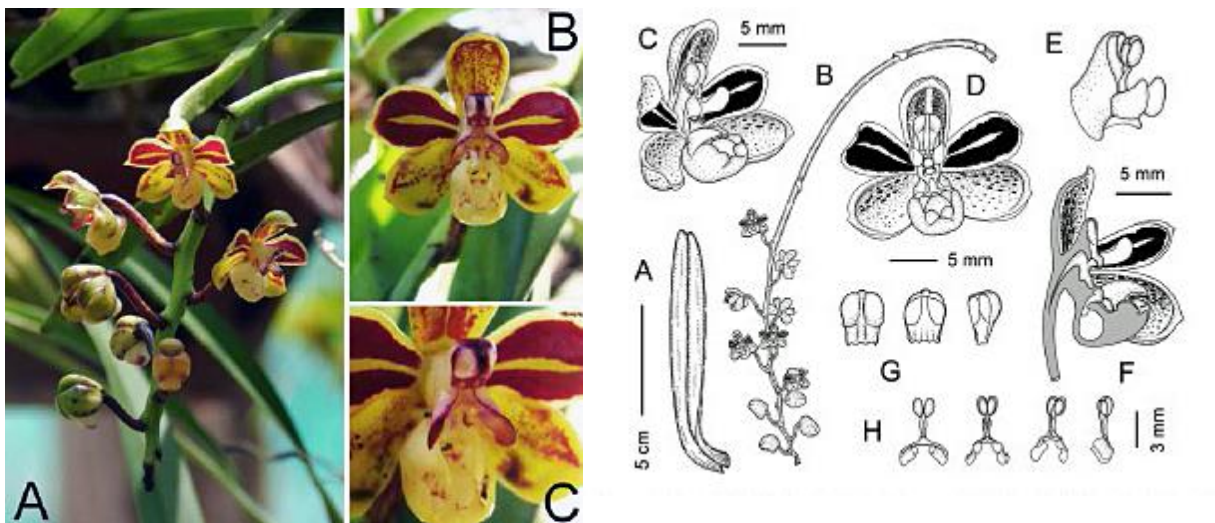

3 Cây *Cleisostoma* Mới

Cùng một lúc khoa học gia Leonid Averyanov và anh Nguyễn Phi Tâm ở Đà Lạt vừa chuyển cho chúng tôi tài liệu *Taiwania* 60(3):107–116, 2015 nói về 5 cây *Cleisostoma* mới tìm thấy ở Việt Nam. Trong số này có 2 cây: *Cleisostoma leongkietii* và cây *Cleisostoma phitamii* hoàn toàn mới lạ với hoa lan thế giới và cây *Cleisostoma linearilobatum* mới tìm thấy lần đầu tại VN. Còn 2 cây *Cleisostoma subulatum* đã tìm thấy ở Phú Quốc và có ghi trong Lan Rừng VN từ A-Z và cây *Cleisostoma tricornum* trong Lan Rừng VN ghi là *Cleisostoma sp.*

Dưới đây là bản tường trình chung của Leonid Averyanov, Nguyễn Thiện Tich và Nguyễn Văn Cảnh (Xin xem nguyên văn trong phần Anh Ngữ - English Section)

1. *Cleisostoma leongkietii* Tich et Aver 2015

Ảnh: Nguyễn Văn Cảnh

Hình vẽ: Ng. T. Tich, L. Averyanov, T. Maisak

Tên Việt: Vinh danh TS\GS Lê Công Kiệt, một nhà thực vật học.

Mô tả: Phong lan, đơn thân dài 20-30 phân, lá trên xanh thẫm, dưới nhạt hơn, dài 10 phân, rộng 2 phân. Chùm hoa 1 chiếc dài 20-25 phân, hoa ngang 2-2.5 phân, nở vào tháng 2-3, có mùi thiu thối.

Nơi mọc: Nguyễn Thiện Tich thấy tại Bình Phước, Lộc Ninh năm 1991 và 2010. Nguyễn Văn Cảnh thấy tại khu bảo tồn Nậm Nung, Dak Nông vào tháng 3-2013.

2. *Cleisostoma phitamii* Tich et Aver 2015

Ảnh: Nguyễn Phi Tâm

Tên Việt: Vinh danh Nguyễn Phi Tâm người tìm ra cây này.

Mô tả: Phong lan thân đơn dài 15-50 phân, lá hình ống dài 5-9 phân, ngang 2-3 ly. Chùm hoa ngắn 2-3 hoa, chiều ngang 2.5 phân, dài 1.3 phân.

Nơi mọc: Sơn Trung, Khánh sơn, Khánh Hòa, Đèo Prenn, Lâm Đồng.

3. *Cleisostoma linearilobatum* (Seidenf. et Smitinand) Garay, 1979

Nguyễn Văn Cảnh

plus.google.com

Đồng danh: *Sarcanthus linearilobatus* Seidenfaden & Smitinand, 1965; *Cleisostoma sagittiforme* Garay; *Ormerodia linearilobata* (Seidenfaden & Smitinand) Szlachetko; *O. sagittata* (King & Pantling) Szlachetko; *S. sagittatus* King & Pantling.

Tên Việt:

Mô Tả: Phong lan nhỏ, lá dài 5-15 phân, rộng 1-2 phân. Chùm hoa dài 15-20 phân, hoa mọc thưa thớt to 4-6 ly nở vào đầu Thu. Theo G. Seidenfaden giống lan này hoa có nhiều màu sắc khác nhau. Cây lan tìm thấy ở Thái lan và Việt Nam có hoa màu tím đậm hơn.

Nơi mọc: Nguyễn Văn Cảnh cho biết cây lan này mọc ở khu bảo tồn thiên nhiên Nậm Nung, thuộc tỉnh Đắk Nông.

4. *Cleisostoma subulatum* Blume 1825 *Seiden.* 1975

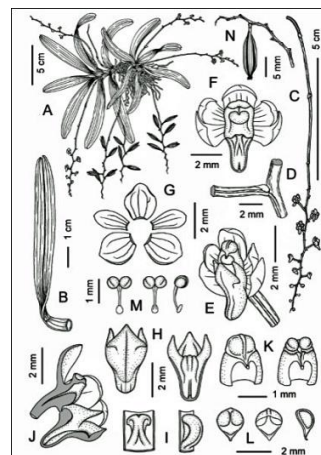
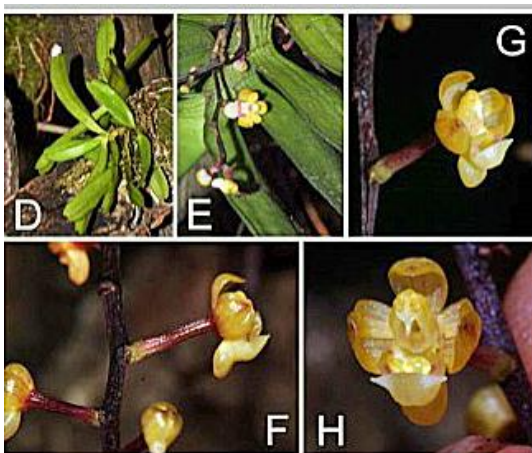

Đồng danh: *Saccolabium secundum* Ridley 1907; *Sarcanthus amabilis* (Teijsm. & Binn.) J.J.Sm. 1912; *Sarcanthus dealbatus* (Lindl.) Rchb.f. 1864

Mô tả: Phong lan thân buông thõng, chùm hoa dài 10-17 phân, ngắn hơn lá có khoảng 30-40 hoa, hoa to 8-9 ly nở liên tiếp từ mùa hè cho tới mùa Thu.

Nơi mọc. Nguyễn Thiện Tích thấy ở Bình Phước, Lộc Ninh năm 1991 và 2010. Nguyễn Vũ Khôi và các công sự viên Wildlife at Rish tìm thấy ở Phú Quốc năm 2011. Nguyễn Văn Cảnh thấy ở biên giới Việt-Miên năm 2011.

5. *Cleisostoma tricornutum* Aver, sp. nov. 2015

Ảnh: Leonid Averyanov, Phạm Văn Thế và Nguyễn Tiến Vinh
Hình vẽ của Leonid. Averyanov and T. Maisak

Ảnh Phan Kế Lộc

Mô tả: Phong lan nhỏ, thân dài 3-8 phân. Hoa to 1 phân, mọc thưa thớt nở vào mùa Xuân hay mùa Thu.

Nơi mọc: Cây này do Leonid Averyanov và các cộng sự viên tìm thấy tại khu bảo tồn thiên nhiên Xuân Liên, huyện Thường Xuân tỉnh Thanh Hoá nhưng cũng mọc ở Hà Giang (Mèo Vạc), Lai Châu (Sin Hồ), Lạng Sơn (Hữu Lung), Sơn La (sine loc.), Thái Nguyên (Võ Nhai).

Trong mục Lan Rừng VN trước kia cây này ghi là *Cleisostoma* sp.

HLVN 10-2015